

'پەخشانە شیعەر'

”پەشیمان بوونە وەهە نوح“*

'شیرزاد حەسەن'

چ فریاد رەسکی مایە بووچ و چ پیغە مەریکی دۆراو بووم من
نە دەبوو هەلۆ و شەهین و باز و کۆتر هەل فرینم روو و ئاسمان
کۆتر دواى کۆتر.. دەبوو لەو گەرداوەدا ویل بن و بخنکن
نە دەبوو کۆتریک، چلە زەیتوونیک بە دەنووکە وە
مژدە بە خشی سەرفرازی بۆم بیتە وە
دەبوو لە شەوی یەکەمی «توفان» دیکە
خۆم و هەر هەموو ژنان و پیاوانی کە لە کە ویت
هەم مەل و گیاندارەکانی دیکە ژیر شەپۆلەکان بکە و تینایە
دەبوو کۆتری مژدە بە خشی وە کە قەلەرەشەکان لە ژیر باران
لە نیو گێژەنی شەپۆلەکان بخنکانایە

نه‌ده‌بوو زه‌ريا شيتته‌كان بئ گيژهلووكه بن و هيور ببنه‌وه
 نه‌ده‌بوو كاني ناو ته‌ندووره‌كان چكيان بكردايه
 كه كلپه و بليسه‌ي ئاگرئاسا
 ئاو له سه‌ده‌ها ته‌ندووره‌وه فواره‌ي ده‌كرد
 چ هار و شيتانه كچان و ژناني خه‌والووي سه‌ر ئاو ده‌خست
 چ شيرين و هم ترسناك په‌له‌قاژه‌ي مهرگ باسكه‌مه‌له‌ي پنده‌كردن
 چ كه‌شتتپه‌وانكي بي داها تووم من
 چ ناخودايه‌كي بي ئيستا و رابردو!
 ياده‌وه‌ري تال و سوي‌ري من چ‌ه‌ند له‌م زه‌ريايه‌ي به‌رده‌م ده‌چيت
 چ حيكمه‌تنيك بوو كه‌ ئه‌و هم‌وو ئاسك و پلنگانه‌م
 برده‌وه ناو دارستانه‌كان و جه‌نگه‌له‌كان
 ئه‌و هم‌وو گورگ و كه‌متيار و مهر و كاوپ و به‌رخانه
 ئه‌و هم‌وو هه‌لق و واشه و پوپ و پاساري و قه‌له‌باچكانه
 ئه‌و هم‌وو پياوه دل‌په‌ه‌قانه‌ي كه‌ دليان خپكه به‌ردن و
 كاسه‌ي سه‌ريان گل‌وله‌ي به‌ن
 ئه‌و پياوه خواپيداوانه‌ي له‌ رقي گاوان و شوانه‌كان
 خويان هاويشته‌ ئامي‌زي «توفان» و...
 من و كه‌شتتپه‌كه‌ميان به‌ نه‌فره‌ت كرد
 واي له‌ خوم رهنج-به‌خه‌ساري
 كوان ئه‌و باخانه‌ي سه‌ده‌ها نه‌مام تندا چاندن
 سه‌ده‌ها دره‌خت بو ته‌خته‌به‌ندي كه‌شتتپه‌كه‌م
 شه‌كه‌ت و وپ و كاسم... سه‌رپه‌نجه‌كانم زامارن و نينوكه‌كانم هه‌لوهرين
 ئه‌وه‌نده‌ي بزمار بكوتم له‌ ته‌خته‌به‌ندي كه‌شتتپه‌كه‌م
 كه‌چي خزم و خويش مه‌زاقم پنده‌كه‌ن:
 "گه‌ر تو پيغه‌مبه‌ري... ئه‌م بزمار داكوتينه له‌ پای چي؟
 نزايه‌ك و خودا له‌ ئاسمانه‌وه‌ گه‌ميه‌كه‌ت بو ده‌نيري"
 سه‌روه‌ختي شه‌و خه‌وتنانش كه‌ پرزه‌م لي ده‌برا و
 خه‌وه‌نوچكه‌ غافلگيري ده‌كردم
 وه‌ك داهولكي به‌ ئاسته‌م جيگير و داچه‌قيو هه‌لاهه‌لا
 به‌ «با»يه‌كي تيژره‌و وه‌لا داهاتم و ده‌كه‌وتم
 كه‌شتتپه‌كه‌م ده‌بوو به‌ ئاوده‌ستي قوم و قيله

***

واى له خۆم خانه خراپ و تهنيا و بيكه سئ
چ جوانى و حيكه تيك له وهدا هه بوو
كه ئه هه موو كچ و ژنه ناسك و شووشه بيا نه م
خسته وه ناو ئاميزى پياوانى شاخدار و به كه لبه و ددان...
دار به دهست و.. چنگ پر له بهرد
چ ناشيرينه ئاسمان كه پر بووه له شاپه ر و گهنده په ر و خوينى
هه ل و باز و كه و كو تره كان!
ده بوو ژير «توفان» بكه ون هه ره موو عفریت و جانه وه ره كان
چ جوانيه ك وا له ناو ده رى اى پر له گيژه ندا
ئه و هه موو نه ههنگ و قرش و ماسى و زيباترين زه رى ناو زه رى او ه؟!
مايه پوچ خۆم كه با وه شم پر ه له هيلكه شه يتانو كه و
هه ردو له پيشم پر گوچكه ماسى و سه رو پر چيشم پر له قه وزه
چاوانيشم كو ير به خوئ و لمى كه نار ه كان
ئه رى كوا حيكه تى ئاوه دان كردنه وهى زه وى نغو ر و
مليونه ها ئه ستيره ي خنكاو له ژير لافاودا!
واى له منى پير و په ككه وته و ئاخيره شه ر خۆم
تا ماوم به سه ر ئه م كه شتويه له خۆم شه ق وشه ر تره وه راده مينم
رووه و باخه كانى قه ره برووت و خاكى سووتماك ده روانم
رووه و سه ر زه مينيك كه بيلبتون ئاوى لافاوى خوار دۆته وه
چاوتروكانيك وشك بووه و كه چى بارانى فرميسكى مه ردمگه ل
هه مديس ته رى كرده وه!
بريسكه بريسكى شمشيره كان به شه واره م ده خه ن و
هاوار و ناله ي بلند و دلّه كوتى و خو به يه كدادانى جه نگاوه ران
ده يرى و كه ر و شيتى كردووم
فواره ي خوين و فرينى كاسه سه ره كان به كلاوه ي ئاسنينه وه ده بينم
منداله كان وان به سه ر نووكى رم و نيزه كانه وه
سمكولان و حيله ي بريندارى ئه سپه چوارپه ل شكاو ه كان
قيژه ي نه براوه ي ژن و زريكه ي زار و له زاره تره ك بووه كان
كلپه و بليسه ي خه رمانى گول و كوژانه وه ي مانگ
دواى ره وينه وه ي ته مى پاش باران و

مردنی هاڙه هاڙه پاش دامرڪانه وهى توفان
 من گويم له قرچه قرچى سووتانى دارستانه كانه
 ئاسمانى پر دووڪه ل و خنڪانى ئه سستيره كان ده بينم
 دواى نيشتنه وهى زهريا و خهوتنى شه پوله كان من لاشه گهلى
 سه ر ئاوڪه وتووى هه زاره ها مندا ل و مهل و ماسى ده بينم
 هه زاران بيشكه و سه ولى شكاو و سه ر ئاوڪه وتوو
 له نيو كه شتى كون تيبوودا.. چ زوو به ته نيا جيبان هيشتم!
 وهك كامه ي گوچان به سه ر خو مدا چه ماومه ته وه
 خه مى گران له په لوپوى خستووم و نه يه هيشتووم!
 پيره كه شتى هه ميشه به سه ماكه وتووم.. سه ماى مهرگ
 وهك لانكه يه كى شق و شر به ده ست زهرياي شيت و غه مگينه وه،
 شه پوله كانى ده بن به ده سترزه ي لانكى مهرگه مووش و
 هه رگيز له راڙه ندنم ناسره وى
 دلى بيتوقره شم مندالئى كه به گروزه و زيده منجر
 ورك ده گرى و هه ر ناخه وى
 ئاه.. من چ مندالئى پاكزاد بووم..
 بوچى زووتر له واده ي خو ي وا خيرا گه وره بووم؟
 پاك.. وهك ئه سرين و رو ندى له چاواندا دره وشاوه
 من ناله و داد و فيغانئى كم، نه پراوه
 چ مندالئى موعجيزه بووم كه پيرى كه له روحمدايه
 ئه من چى له سالانى ته مه نى دريژى چه ندين سه ده بكم
 كه عاقبيته نغروبوونى خو م و ته خت و تراج و ئه م ئه سستيره يه بينم
 چ زهريايه كم كه سه ده ها كه شتى و گه مى و به له م وا له ناو دلى
 به ربه رين و بيتبى مندا، به سه رنشينه كانه وه وا خنكاون
 نه مالئى كه له كه ناره دووره كان شك ده به م و..
 نه كه پريك له دارستان و نه ئه شكه وتيى كه ده نيو شاخان
 چ نه فرينئى كه ئه به دييه شه و و روژانى من..
 چ رسوا بوون و به باچوونئى كه رهنجى بيتووده ي من؟
 چ بيړه نكه و چ ليئه چون ئاوى ئه م زهريايه؛ رو حى په ژمورده ي من
 له تهك ياده وه ريبى پر له خه م و كه سه ر و برينى من
 من كى بدوينم كه ترس و سامى «توفان» له گوى خستووم
 ژييه كانى ده نكم پچران ئه وهنده ي هاوار بكم:

"کورەكەى خۆم... لە كەلى شەیتان وەرە خوارەوه و...
تا زووه لەتەكمدا سوار بە!"
چ باوكىكى دۆراوم... جەرگسووتاو و ئازیزمردە..
بە بەر چاومەوه گىژەنىك لووشیدا: كورپىژگەى یاخى و بەلەسەم
ئافەرۆز خۆم.. شاگەشكە بە وشكانى، جىيان هېشتم
بەسەر شاخىكەوهم رى دەرنابەم...
وەك تەگەپەكى كویر لەنیو بەردەلانى هەلەمووتىكدا عاسى ماوم
دارماوتر لە گاشەبەردىكى داخزاو بە قەدپالىكەوه
سەرمابردووتر لە چۆلەكەپەكى كویر بە دەم بارىزەوه...
چ حىكمەتىكى تىدا بوو 'كەشتى' فریادپەسى من
گەمارۆدراو بەو هەموو شكست و هەرەس و زریانەوه
كە چون لاشەى سەدەها خنكاوى فریادپە سەر كەنارى دلم؟
لەگەل كىدا دابەشى بكەم ئەمن
ویرانەى ناو رۆحى پیر و كەمخوین و.. خەوزپانم؟
نشوستى خەونەكانم لەتەك ئىنسان كە بوو بە درندەى جەنگەل؟
چ مانایەكى هەبوو نزا و پارانەوكانى من
كە شارەكان ئاوەدان و رۆحەكانىش كاو لەئاش بن؟
بە بەر چاومەوه هیرشى بیابانەكان دەبینم كە لەمەكەى كولاپەیه بۆ قووتدانم
كە چۆن یەكەپەكە شاخە سەر كەشەكان بە دەم تۆقینەوه ژیر لم دەكەون
گەردەلوولیش دەبیت بە پەرژین و تەیمانى دەورى باخەكان!
شەوانەش ئەستیرەكان وەك چرا بیهەناسەكان دەكوژینەوه و...
بە سەر سەرى مندا دادەپژین و لەم زەریا تارىكەدا دەخنكىن!

***

چ پەيامىكى پیر و.. چ فەرموودەپەكى مردووم
نەدەبوو تا قیامت، ئاسمان خۆش بکاتەوه
ئەى خاكى نغرو بە ئاگر و خوین و فرمىسك
نەدەبوو لافاو هەلمژیت و خوین برشیتەوه
دەبوو كۆترە مژدەبەخشەكانىش وەك قەلەرەشەكان
لە نیو شەپۆلە شیتەكاندا بخنكىن و هەرگیز نەگەرینەوه
چ جوانى و خیرىكى هەبوو مژدەى

گەيشتن بە وشكانى وكشانه وەى ئاو
 چ حىكمەتيگە كە زەرياکان پېر بوونە وە لە فرميسك و خويىنى
 مليۆنەها ئينسان؟
 خۆم داووتە بەر خۆر و هەلتروشكاوم
 بېرە وەريم دۆزەخيگە و رابردوشم هەر توفان
 هاژەى گەردا و زريگەى زريان لە رۆحمدايە و...
 مەرگى دۆستان لە چاواندا
 بە خەمى دۆرانی هەر هەموو تەمەن بە دەم نەفريني ئاسمانە وە
 بە دەست و پەنجەيەكى لەرزۆكە وە سيغارىك دەپيچمە وە
 ئە و دەستانەى سالەها بزماریان دەكوتا
 كە چى نە قەننەكەم بۆ دەگيرى و
 كيسەى تووتنەكەشم لى دەكەويت و بە گۆرى وەردەبيت
 كلاو كەشم «با» دەبيات و بيژمۆتەكانم: «سام» و «حام» يش
 ليترە نين تاوەكو بۆمى بيننە وە
 چاوانم كز و... لەم تاريكييه دا پەل دەكوتم
 نە «كەنعان» و نە «باكوس» هيچيان ليترە نين
 تا گۆچانەكەم بۆ بدۆزنە وە
 "عيزرائيل" يش وا لە ژير ئەم داربەروو وە
 سەرەتاتكيم لەگەلدا دەكاتن
 +ها خيترە... بەم درەنگ وەختە... هۆ ئەرژەنگى خودا؟
 چما چ وادەى رۆح كيشانە و كوا.. خۆ قيامەت رانەبوو وە؟
 - توفان تەواو... چاوەرپي چيت هۆ پېرەميردى تەنيا؟
 سەرلەنوئى خۆت كۆ بكەرە وە تەيار و ئامادە
 سەفەريكى ديكەت لە پيشە،
 ئەم جارەيان لە هەتاو وە روو وە سينيەر...
 +تاويك و مۆلەتم بەدە تا وەك كەچە جليكى تەر وشك بيمە وە
 هيشتا زوو... سەرماوسۆلەى توفان وا لە نيو ئيسقانه كاندا
 هاژە و هوروزمى شەپۆلە شيتەكانيش وا لە نيو خويندا
 چاوەكانم لە خوئى و سەرەميكوتە پاك نەكردۆتە وە.
 سەر و قژم لە قەوزە و گووبۆق بارە و دەميشم پەر لە قورباقە
 من هيشتا وام لە چاوەروانيدا

له خەمی دوا کۆتردام که به چله زهیتوونیکه وه بۆم بیته وه
هیشتا زووه.. دهرفته تیک دهخوازم بهر له مانگ هه لهاتن
هیشتا زووه... زووتره له وهی که بهر له خۆرئاوا بوون..
منی نامراد له خۆم و له هه مووان.. وه ها سووک و ئاسان ئاوا بيم؟!</p></div>
<div data-bbox="489 220 507 235" data-label="Text">&</div>
<div data-bbox="114 283 856 785" data-label="Text"><p>- پهراویز: به گه رانه وه بۆ دونیای ئه ده بیات و به تایبه تی له شیعرى کلاسیکی و هه م هی تازه و نوو، له لایه ن داهینه رانی جوگرافیای جیاوازا ده کاره یێانی "دهمامک یان دهمامکداری/قناع/ماسک" وهک یه کیک له ئامراز و که ره سه ته کانه که هه میشه شاعیران په نایان بۆ بردووه، به تایبه تی له م سه رده مه دا که سیمبول و ره مزداری و هیمما و خوازه بوون به به شیکى توکمه و دارشته له ناوئاخنى شیعره کاندای، ده نیو چیرۆک و رۆمانیشدا ئه م هه وه له ده دۆزینه وه، ئه وه شیان به وه دیته ئاراهه که شاعیر و نووسه ران ده گه رپینه وه بۆ میژوو و میراتی فیکری و کومه لایه تی و کولتووری دایان و باوان که تیایدا کاره کتەر و فیگه ریک قه رز ده که یین و که خاوه ن ناو و ناوبانگ و خه سه له تی جیاواز بوویت که رۆحیکى مه زن و کاریزمای له خۆی گرتوه، خاوه ن پیگه و ده سه ته لاتیک که وهک رابه ر و په یامبه ر و نمونه ی بالا بووه له چاوی ملیۆنه هاوه، که سایه تیه ک که توانیوییه تی 'رابردوو' به 'هه نووکه' به سه ستیته وه، به واتا نمونه ی که سانی داهینه ر له بواری ژیا نی رامیا ری و مه زه به یی و کومه لایه تی و زانستی و فه ره نه گی، که تیایدا خودی شاعیر و نووسه ران ده بن به هه لگری هه مان خه ون و ئه ندیشه و فیکر و دۆخیکى تایبه تی و مرۆقه ره وه ری، که ئه وه ش ریگا خۆشه دکات که به ئاسانی و روون و ره وانیه وه په یامی خۆمان بگه یێنین به خوینه ران و گو یگران که ئه وه شیان به کاره یێانی هه ر هه موو سیحر و ئه فسوون و په رجووی ئه و که سانه ن که له دیر زه ماندا ژیا ون، ئه وه یان له با ری ئیستا تیکى و جوانناسی و چیژ و ماریفه تیک به خوینه ران ده به خشیت که را فه و لیکۆلینه وه هه لده گریت، به واتا جیگۆرکی و خۆخزانده ناو رۆحی که سانیک که میژوو و یاده وه ری خه لگی جاویدا نی و نه مری کردوون، له م دۆخه دا ئه وه ی پتر به رجه سه ته و زیندوو و دیا ره خودی شیعر و ده قى ئه ده بی و تیکسه که یه نه ک داهینه ره کان، که تیایدا که سایه تی شاعیر و نووسه ره که پاشه کشی ده کات و بگه ره خۆی ده ده زیته وه له وه ی راسته وخۆ ئیمه بدوینیت، له ناوئاخنى ئه م ده قه دا که ده یخویننه وه ئه من هه ولما ده که "نوح" ی پیغه مبه ر نمونه ی هه ره زیندوو ی ئه و گه مه ده مامکدارییه ی من بیت بۆ ئامانج و مه رامیک که مه رجه خوینه ر خۆی بیدۆزیته وه!</p></div>